

Festival **Kontejnery k světu**, který mezi 10. květnem a 8. červnem vnášel široké spektrum aktivit do veřejného prostoru v Plzni, Praze, Brně, Ostravě a dalších městech, před několika dny odezněl. A s ním také **Centrum architektury**, které po tyto čtyři týdny fungovalo v kontejneru číslo 17 na Chodském náměstí v Plzni. Tucet akcí, které v Centru proběhly, se uskutečnil pod hlavičkou programu Pěstuj prostor společnosti Plzeň 2015, o.p.s.

„Centrum architektury se soustředilo na témata veřejného prostoru, urbanistických vztahů současného města (včetně Plzně) a soudobé architektury, vystoupili jak plzeňští architekti a urbanisté, tak odborníci z Prahy, Brna i odjinud. Veřejných přednášek, prezentací a workshopů se zúčastnily téměř **tři stovky** návštěvníků – řada z nich se přitom do kontejneru č. 17 vracela opakovaně,“ říká dramaturg kontejneru Petr Klíma. Na akci do kontejneru dorazil i plzeňský primátor **Martin Baxa** či ředitel Západočeské galerie v Plzni **Roman Musil**.

Nejnávštěvovanější akcí byl úvodní a finální večer. Ten první, nazvaný **Generace 70s**, během něhož návštěvníkům představili svoji tvorbu plzeňští architekti narození vesměs v 70. letech, ukázal, že místní veřejnost současná architektura zajímá – divácký zájem předčil očekávání pořadatelů a přesáhl také *formát* kontejneru. Z kontejneru se tak napříště stala už zpravidla pouze scéna. Tím druhým byl **Visual Manual Special Plzeň**, který přinesl sérii prezentací studentů a čerstvých absolventů architektury z Plzně nebo těch, kdo se Plzni ve svých ateliérových úlohách věnovali.

Nadmíru úspěšný byl i komunitní **Lehátkový workshop**. Od dopoledne do pozdních večerních hodin se na náměstí v blízkosti kontejneru vystřídaly tři desítky dobrovolníků z řad široké veřejnosti, kteří se aktivně zapojili do výroby lehátek z oblíbených palet. „Překvapilo nás, kolik lidí cíleně i náhodou přišlo a vyrobilo lehátko. Lehátka hned začala plnit svou úlohu – lidé si v nich povídali i četli. Nyní budou během **Dne Meliny Mercouri 22. 6. 2013** umístěna na Anglickém nábřeží, poté se objeví na dalších letních akcích,“ říká koordinátor Pěstuj prostor Marek Sivák.

Navzdory nepřízní počasí se s úspěchem setkal i urbanisticko-architektonický workshop s dětmi a pro děti **Architekt Domů Tatínek** pod vedením architektů Aleše Hamhaltera a Kristýny Staré. Svůj vztah k městu se přítomné děti pokusily navázat *hrou na město* – stavěním jednotlivých objemů v celek města se přitom učily chápat základní prostorové vztahy ve městě i důležitost veřejného prostoru.

Urbanistické vztahy byly také těžištěm přednášky Petra Domanického **Urbanistický vývoj Plzně v posledním století**. Autor, vedoucí Sbírky architektury Západočeské galerie v Plzni a editor nedávno vydané publikace Průvodce architekturou města od počátku 19. století, během svého poutavého vystoupení poukázal na městotvorné hodnoty, jimiž se pyšnila Plzeň druhé poloviny 19. století i Plzeň meziválečná, a upozornil na řadu necitlivých zásahů a demolic, které město postihly v druhé polovině 20. století a které ji trápí dodnes. Přednáška Petra Domanického navázala na zahájení výstavy **ZAPÁLENÍ | PLZEŇ | 2002–2012**, která ve formě dvou paralelních projekcí představila dějiny Plzně posledních deseti let podle Zapálených – skupiny plzeňských architektů a historiků, kteří si do názvu svého sdružení vetkli jméno nejvýznamnějšího regionálního architekta prvorepublikové éry. Také Zapálení se ve své činnosti soustředili na urbanistické dění v Plzni.

Současnému městu, urbánním strategiím a městskému plánování byl věnován diskusní večer **Myslet město** s autorkou stejnojmenného projektu Lucií Stejskalovou. Tento projekt, jehož výstavní část byla paralelně k vidění v pražské Galerii VŠUP, je zaměřen na výzkum současných přístupů k městskému plánování, které se pohybují mezi snahami o důslednou kontrolu vývoje města a spontánním, neřízeným *laissez-faire*, na příkladu deseti světových měst od Kodaně přes Curitiba po

Lagos. Během diskusního večera se autorka soustředila na popis a interpretaci různých způsobů urbanistického a strategického plánování v odlišných podmínkách Curychu a Curitiba. Partnerem jí byl teoretik a pedagog VŠUP Cyril Říha, který se věnoval plánování a spontaneitě v souvislosti se strategiemi vývoje města. Zdůraznil přitom, že současné plánování by mělo pracovat jak s řízenými, tak se spontánními procesy. Nejde totiž o dvě protikladné tendence (kontrola versus laissez-faire), ale o dvě formy nástrojů či uspořádání města, které se ve městě vyskytují a které spolu vytvářejí napjatý vztah.

Monumentální aspekty v plánování města (konkrétně Bukurešti) a jeho novodobých dominant ve své přednášce **Rumunská monumentalita** představili architekt Marek Příkryl a teoretička architektury Klára Mergerová. Prim v jejich prezentaci hrál Ceaușeskův Palác parlamentu a jeho role v obrazu města a také uspořádání a architektura tamějších sídlišť. Pro změnu na příměstskou zástavbu se ve své přednášce zaměřili architekti Jiří Zábran a Tereza Nová – mj. poukázali na to, že v banální *sídelní kaši* může být jedním z možných typologických, resp. prostorových řešení rodinného domu **átriák**. Těžištěm následné otevřené diskuse pak bylo zejména územní plánování v menších obcích.

Ida Čapounová a Jakub Chuchlík, tvořící dvojici **iuch, architektonická dílna**, jež je spoludržitelem jedné z cen Grand Prix architektů 2013, se vedle prezentace svých návrhů a realizací dotkli i aktivit týkajících se veřejného prostoru – ať už to byla spolupráce na proměně zanedbaného lesoparku ve Vodňanech (právě tato realizace byla odměněna zmíněnou cenou), návrh na oživení a revitalizaci nábřeží u Strakovy akademie, či uspořádání úspěšných Městských zásahů v Jablonci nad Nisou. Intervence do městského prostoru jsou jednou z činností, jimž se věnuje brněnské sdružení **4AM/Fórum pro architekturu a média**. Jeho zástupci v Centru architektury představili i další svoje aktivity a projekty – akce, které se konaly v brněnské Galerii architektury, již 4AM v letech 2011–2012 provozovalo, spolupráce na česko-slovenské expozici Asking Architecture na 13. benátském Bienále architektury, projekt Zabij svého Fuchse či série workshopů MÉDIUM:VÝSTAVA – Nové koncepty ve vystavování architektury.

Z dramaturgické linky kontejnerového Centra, která se zaměřila na urbanismus, veřejný prostor, současné město v čele s Plzní a místní architektonické dění, se odchýlila pouze přednáška **I [love] Module** autorů stejnojmenné publikace Jaroslava Sládečka, šéfredaktora portálu earch.cz, Jiřího Kouta a Martina Harta. Vzhledem k tomu, že se celý festival odehrával v několika desítkách kontejnerů, to však byla odchylka záměrná – kde jinde než právě v kontejneru seznámit návštěvníky s vývojem a současnými trendy v modulární a kontejnerové architektuře.

Závěr festivalu Kontejnery k světu a Centra architektury však rozhodně neznamena konec letošní aktivity společnosti Plzeň 2015, o.p.s. na poli veřejného prostoru a architektury. Naopak – už v červenci se uskuteční **workcamp** se zahraničními dobrovolníky, kteří pomohou s realizací podnětů Pěstuj prostor. Na začátku října se pak v Plzni uskuteční další ročník **Dne architektury** – letos za aktivní účasti a podpory Plzně 2015. Věříme, že zájem o architektonické dění v Plzni i regionu poroste ruku v ruce s dalšími programy – zmiňme zejména cyklus **Architektura jako silná káva** (skupina Zapálení 02 za podpory Plzně 2015) – i se zvyšujícím se zájmem Plzeňanů o veřejný prostor, který je znatelný např. v programu **Pěstuj prostor**.